

جایگاه تفکر انتقادی در آموزش

نویسنده

شهرزاد خسروی نژاد

انتشارات آریان قلم

سرشناسه : خسروی نژاد، شهرزاد، ۱۳۴۸-
عنوان و نام پدیدآور : جایگاه تفکر انتقادی در آموزش / نویسنده شهرزاد خسروی نژاد.
مشخصات نشر : تهران : آریان قلم، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری : ۱۰۷ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۴۶-۲۲-۸
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : کتابنامه: ص. ۹۵.
موضوع : تفکر انتقادی
موضوع : اندیشه و تفکر
رده بندی کنگره : ۱۳۹۲ ج ۲ خ/۱۷۷ BC
رده بندی دیویی : ۱۶۰
نمارک بشناسی ملی : ۳۴۵۲۴۳۹

موضوع : تفکر انتقادی در آموزش
ناشر : آریان قلم
مؤلف : شهرزاد خسروی نژاد
ناظر کیفی : نخستین پایگاه مشاوره پژوهشی دانشگاهی (نیسان)
ناظر فنی : محمد سعید زاهدی
چاپ متن : چاپ مهارت
صحافی : رؤف
نوبت چاپ : اول
تاریخ انتشار : ۱۳۹۳
تیراژ : ۱۰۰۰
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۴۶-۲۲-۸
قیمت : ۴۵۰۰۰ ریال

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان شهدای ژاندارمری، پلاک ۶۳ واحد ۲
تلفن : ۰۲۱-۶۶۶۲۶۶۸۱-۰۹۱۲۱۲۰۱۸۶۹

فهرست مطالب

پیشگفتار مولف.....	۱۱
فصل اول: کلیات اهمیت تفکر انتقادی در آموزش.....	۱۳
۱-۱ مقدمات.....	۱۵
۲-۱ ضرورت و اهمیت تفکر انتقادی در آموزش.....	۱۷
فصل دوم: تفکر.....	۲۱
۱-۲ ماهیت و تعریف تفکر.....	۲۳
۲-۲ ابعاد تفکر.....	۲۳
۳-۲ ویژگی‌های ذهنی متفکر.....	۲۴
۴-۲ مقایسه‌ی آموزش به روش سنتی با آموزش تفکر.....	۲۴
۵-۲ عوامل بستر ساز تفکر.....	۲۵
الف) دانش.....	۲۵
ب) منش.....	۲۵
ج) اقتدار.....	۲۵
۶-۲ نحوه‌ی سازماندهی کلاس درس به منظور تشویق تفکر.....	۲۵
۷-۲ آموزش تفکر.....	۲۷
۸-۲ مراحل آموزش تفکر.....	۲۷
۹-۲ پنج راهبرد جهانی آموزش تفکر فراتر از موضوع درسی.....	۲۸
فصل سوم: تفکر انتقادی (تاریخچه و مفاهیم).....	۳۱
۱-۳ تاریخچه‌ی تفکر انتقادی.....	۳۳
۲-۳ ماهیت تفکر انتقادی.....	۳۷
۳-۳ ویژگی‌های تفکر انتقادی.....	۳۹
۴-۳ اجزای اصلی تفکر انتقادی.....	۴۱
۵-۳ بر اساس مبانی نظری، مؤلفه‌های تفکر انتقادی عبارتند از:.....	۴۴
۶-۳ راهکارهای تفکر انتقادی.....	۴۹
۷-۳ مهارت‌های اصلی تفکر انتقادی.....	۵۰

۵۱	۸-۳ فنون ارتقاء تفکر انتقادی در کلاس‌های درس
۵۲	۹-۳ نقش معلم در آموزش تفکر انتقادی
۵۳	۱۰-۳ موانع تفکر انتقادی
۵۵	۱۱-۳ اهداف تفکر انتقادی
۵۷	فصل چهارم: نظریه‌های مبتنی بر تفکر انتقادی
۵۹	۱-۴ تعریف و تاریخچه نظریه‌های مبتنی بر فلسفه
۶۱	۲-۴ ریفین نظریه‌های مبتنی بر روانشناسی
۶۲	۳-۴ ترکیب نظریه‌های فلسفه و روان‌شناسان در تفکر انتقادی
۶۳	۴-۴ رویکرد مبتنی بر فلسفه
۶۴	۵-۴ روش آموزش
۶۵	۶-۴ مقایسه تفکر علمی و تفکر انتقادی از دیدگاه لیپمن
۶۶	۷-۴ تبیین اصول پنجگانه تفکر انتقادی بر اساس آرای واتسون - گلیر
۶۶	(۱) استنباط
۶۶	(۲) شناسایی مفروضات
۶۷	(۳) استنتاج
۶۷	(۴) تعبیر و تفسیر
۶۷	(۵) ارزشیابی استدلال‌های منطقی
۶۹	فصل پنجم: مروری بر پیشینه‌ی تفکر انتقادی
۷۱	۱-۵ تحقیقات پیشین در حوزه تفکر انتقادی
۷۱	۲-۱-۵ پیشینه مفهومی تفکر انتقادی
۷۲	۲-۱-۵ یافته‌های کاربردی تحقیقات پیشین
۷۳	۲-۵ پژوهش‌های داخلی تفکر انتقادی
۷۵	۳-۵ پژوهش‌های خارجی تفکر انتقادی
۷۶	۴-۵ جمع‌بندی مطالب
۷۷	فصل ششم: یک تجربه‌ی کاربردی در زمینه‌ی تفکر انتقادی
۷۹	۱-۶ چکیده
۸۰	۲-۶ مقدمه
۸۰	۱-۲-۶ فرض اصلی پژوهش
۸۰	۲-۲-۶ فرضیه‌های فرعی پژوهش

۳-۶ مبانی نظری و پیشینه پژوهش.....	۸۱
۱-۳-۶ ترجمه.....	۸۱
۲-۳-۶ استانداردهای تفکر انتقادی.....	۸۳
۳-۳-۶ مولفه‌های تفکر انتقادی.....	۸۴
۴-۶ روش‌شناسی پژوهش.....	۸۶
۵-۶ تجزیه و تحلیل یافته‌ها.....	۸۶
۱-۵-۶ یافته‌ها، توصیفی مربوط به فرضیه اصلی پژوهش.....	۸۶
۲-۵-۶ یافته‌های ارتباطی مربوط به فرضیه‌های پژوهش.....	۸۷
۶-۶ بحث و نتیجه‌گیری.....	۹۳
فهرست منابع.....	۹۵

فهرست جداول

جدول ۴-۱ مقایسه تفکر عادی و تفکر انتقادی از دیدگاه لیپمن.....	۶۶
جدول ۶-۲ شاخص‌های مرکزی و پراکندگی نمره استانداردهای تفکر انتقادی دانش‌آموزان.....	۸۷
جدول ۶-۳ شاخص‌های مرکزی و پراکندگی نمره‌ی مولفه‌های تفکر انتقادی در ترجمه زبان انگلیسی دانش‌آموزان.....	۸۷
جدول ۶-۴ همبستگی پیرسون بین کیفیت مهارت ترجمه زبان انگلیسی (بر اساس مولفه‌های تفکر انتقادی) و استانداردهای تفکر انتقادی در دانش‌آموزان.....	۸۸
جدول ۶-۴ همبستگی پیرسون بین تفکر فعال در ترجمه زبان انگلیسی و استانداردهای تفکر انتقادی دانش‌آموزان.....	۸۹
جدول ۶-۵ همبستگی پیرسون بین آتش دقیق در متون زبانی ترجمه زبان انگلیسی و استانداردهای تفکر انتقادی دانش‌آموزان.....	۹۰
جدول ۶-۶ همبستگی پیرسون بین نقل ترجمه زبان انگلیسی و استانداردهای تفکر انتقادی دانش‌آموزان.....	۹۱
جدول ۶-۷ همبستگی پیرسون بین مشاهده و کیفیت از دیدگاه‌های متفاوت در ترجمه زبان انگلیسی و استانداردهای تفکر انتقادی دانش‌آموزان.....	۹۲
جدول ۶-۸ بحث در مورد نظرات به شیوه‌ی کنترل شده در ترجمه زبان انگلیسی و استانداردهای تفکر انتقادی دانش‌آموزان.....	۹۳

پیشگفتار مولف

ماهیت تعلیم و تربیت هدایت جنبه‌های مختلف فرد، رشد قوه‌ی قضاوت صحیح یا تجدید نظر در تجربیات دوره‌های مختلف رشد مانند کودکی، دوره قبل از دبستان، ابتدائی و متوسطه می‌باشد. کار مدرسه و معلم با توجه به این تعریف نمی‌تواند انتقال صرف معلومات باشد، بلکه رسالت و هدف اصلی تعلیم و تربیت، پرورش افرادی دانا، خردورز و توانمند است که بتوانند درست‌مسنن تفکر کنند و متکی به تفکر و نظرات دیگران نباشند؛ یعنی پرورش افرادی که مایل به تحقیق و بررسی، پذیرای رویارویی با چالش‌ها و مشکلات زندگی بوده و به آنچه تعلیم و تربیت انتقادی گفته می‌شود و جنبه‌های آن یعنی خردورزی، نقد و تغییر، به عنوان هدف‌های ارزشمند آموزشی توجه کنند. معلم، نقاد وضع موجود و به ویژه وضع نامطلوب است. نقد درست مستلزم داشتن اندیشه‌ی وسیع در عرصه‌های گوناگون و مرتبط با آموزش و یادگیری و به طور کلی نظام تعلیم و تربیت است. معلم باید خوب تحلیل کند، از تعصب به دور باشد، اطلاعات کافی در زمینه‌های علمی داشته باشد، بتواند برای نقد و تحلیل از اطلاعات به روز و منطقی بهره گیرد. این امر بیانگر ضرورت تدوین کتاب حاضر برای نویسنده به عنوان یک معلم و فرد فرهنگی درگیر در فرایند آموزش است. مسئولیت نقصان‌های احتمالی موجود در کتاب به طور کامل متوجه اینجانب است و امید می‌رود بتواند نگاه فرهیخته‌ی این اثر با ارائه‌ی بازخوردها به اینجانب، زمینه‌ی رفع کمبودها و کاستی‌ها را در چاپ‌های بعدی فراهم آورند.

توفیق از اوست

د. فرزاد خسروی‌نژاد

پایان ۱۳۹۲